

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BdI Regele Ferdinand No. 5.

A R A D.

Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,
Hotel „Ferdinand” camerele Nr. 21 și 22.

DIRECTOR:

CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Ecoul

Apare zilnic la orele 8 după amiază

Note zilnice

Sciam eri despre propaganda pe care nu ne-o facem în străinătate. Și sciam că în acest timp când noi lăncem în afară, Ungaria aruncă acid sulfuric peste prestigiul nostru fără ca vre-o reacție să se producă.

Iată, poșta de astăzi ne aduce, tocmai din Zürich, două cărți poștale. Una reprezintă statuia dela Pozsony a Mariei Tereza. Pe ea scrie în cinci limbi următorul text (il traducem pentru că în românește nu-i scris): „O operă de artă și cultură maghiară: statuia Mariei Theresia din Pozsony”.

Pe a doua carte poștală se pot vedea două hărți: a Belgiei și a Ungariei, încadrate într-un chenar negru format din teritoriile „deslipite”... Iar ca text, de asupra de tot, se poate citi: „Dacă pace dela Trianon ar fi fost croită pe înviși”. Apoi: „Belgia”, iar în franțuzește: „Belgieni! Ați vrea să semnați această pace? Este aceeași pe cari ați impus-o Ungariei!”

Iar pe verso, ambele ilustrate poartă coroana Ungariei înfiptă într-o pată neagră care vrea să însemneze harta dorită de Ungaria dela Fiume la Brașov, cu inscripția „Pentru patria ta (să lupți n. r.) fără a putea fi abătut din drum!”

Și toate acestea sunt înghițite peste hotarele actuale și drepte ale Ungariei, de către o bună parte a Europei. Desigur, dacă nimeni nu se ostenește să arate contrariul, adevărul. Se știe că, în general, sufletul omenesc e susceptibil de înduioșare și chiar de jertfă când e vorba de unul slab și nedreptățit. Și Ungaria pozează ca atare. Până nu vor fi lămurii toți cei cari au fost induși în eroare, n'au nici un motiv să creadă altceva căci cărțile de istorie nu se cercetează cu atenție, cu amănunțime de toată lumea.

De altfel e de înțeles de ce și intensifică Ungaria propaganda căci și fără pretenția pe care o trâmbează mereu, ar trebui să cerșească rămânerea ei în mijlocul popoarelor civilizate ale Europei.

Iată ce scrie renumitul filosof și eseist d. André Suaré: „Maghiarii sunt un corp străin în Europa și o bombă care poate să incendieze continentul. O catastrofă îi atrage, deoarece cred că n'au nimic de pierdut și pot câștiga totul. Cine întinde maghiarilor mâna, lucrează pentru rășboi și pentru catastrofă”.

Iar despre apărarea Ungariei, despre protecția pe care crede ea că o are acum la Geneva, presa mondială scrie că toate țările cari până acum arătau o oarecare atenție Ungariei, sunt foarte prudente și rezervate.

Și cu toate acestea pedeapsa ce s'a aplicat Ungariei nu-i o pedeapsă. Ungariei i se cere să fie simplă colaboratoare pentru găsirea și pedepsirea celor vinovați pe care ungurii îi vor căuta și „găsi” între cei mai imaculați și „obitoci îmbătați de pelinul cuvintelor lor de patriotism bombastic.”

Și-apoi propaganda revizionistă va reincepe cu noi mijloace, cu noi încălcări ale articolului 10, cu noi cărți poștale ilustrate și apoi cu noi bombe și revolve-mitraliere.

Noi, românii, am fi cei mai mulțumiți, cei mai recunoscători Ligii Națiunilor că a ajuns la această soluție, dacă Ungaria ar respecta-o punct cu punct, lăsându-ne în pace, tratându-ne cu indiferență ca să le răspundem la fel.

Pentru că de prietenie... oricât ar băgii Ungaria, nu e capabilă față de noi.

Aseară...

Eri, a poposit în Arad maestrul Ion Manolescu, societar al primei noastre scene. Pentru unii, un eveniment artistic. Pentru alții un fapt divers. Ion Manolescu? O reprezentare de-a lui? Pentru gustul artistic al lor, reprezentațiile monoclatului Misi, se ridică peste banalitatea cotidiană a divertismentelor artistice cu cari suntem aiți de rar învrednicii aci la graniță.

Oradea s'a sbatut pentru crearea unui Teatru de Vest. Clujul și-a trimis de nenumărate ori pionii teatrali aici, iar Teatrul Bănătuului a amănat de două ori, o reprezentare de operetă. Căci orice frimoase intențiuni ar avea, idealistii cari mai cred în posibilitatea rededeptării sufletului a „bunilor români” de pe aici, se izbesc de aceeași crasă indiferență omorâtoare de iluzii și idealuri.

Mai în săptămâna trecută, am avut un alt divertisment artistic mai de soi: Alhambritta. Vreți să credeți că sala a refuzat cu indignare accesul acelor cari ar mai fi vrut să-și delecteze ochii pe pulpele apetisante ale girls-urilor lui Toneanu?

Ezodul provincialilor cari nu dau pe la oraș decât în ajun de Paști și Crăciun, a fost impresionant.

Ce nu face omul pentru o pulpă excitantă și pentru un sân dătător de senzații și născător de virilități admirabile?

Ion Manolescu? Un tragedian, ale cărui vibrații sufletești, nasc în sufletul spectatorului, valuri de tristețe. La ce bun să arunci banul pentru întristare, când însăși viața îți oferă, cupa plină a mizeriilor zilnice. Acesta e raționamentul strâns și stupid al celor cari au neglijat reprezentația de aseară.

I-am vrea însă treziți la realitate. I-am vrea sprijinitori însufleșiți ai pușinelor manifestări artistice românești de pe graniță!

...N-î teamă însă că zădarnică ne e vrerea...
n. potcovă

Încă un șantaj unghuresc

El demască încă odată atitudinea provocatoare a optanților și duplicitatea guvernărilor unguri

de Alexandru Olteanu

S'a mai spus că pătura de jos din Ungaria nu se uită pentru revizuirea tratatelor. Campania revizionistă, dusă în străinătate de emisarii guvernului și ai societăților clandestine, contra statelor succesoare, se alimentează exclusiv din „nemulțumirile” optanților. Ei nu pot suporta pierderea latifundiilor. — agonisite din truda și sudoarea iobagilor.

Nu este o simplă coincidență, că în fruntea agitatorilor se află tocmai Nandor Urmanczy, odiosul „erou” al măcelului dela Beliș, care, oridecâteori are prilejul, se eriază în rolul de mandatar al optanților. O parte din optanți contribuie chiar materialmente la cheltuielile propagandei menită să intimideze Europa, spre a-i smulge unele concesii. Le este indiferent că această chestiune s'a soluționat printr'o serie de convențiuni internaționale, semnată în perfectă regulă și de guvernul ungar.

Exploatarea credulității populare nu le este suficientă o mare parte din creșterea lor va fi achitată din bugetul statului ungar, în contul reparațiilor de război, și mobilizează maghiarimea contra Europei, spre a o șantaja.

Oficialitatea ungară protestează contra afirmațiunii că propaganda revizionistă este opera magnaților însă, evită ca această chestiune să fie discutată în mod oficial. Astfel, cu câțiva ani în urmă, când socialistul Ernest Garami, recent amnistiat, a acuzat pe contele Ștefan Bethlen că în chestiunea optanților a acceptat o soluțiune

militoare pentru Ungaria, deoarece a fost interesat personal, acestu nu a avut curajul să se judece cu „calomniatorul ordinar”. A făcut un denunț de formă, dar ulterior s'a îngrijit ca procesul să se târănească până la promulgarea unei legi de amnestie. Din același motiv a refuzat să primească și mandatul de delegat al Ungariei la Societatea Națiunilor, propunând ca această misiune să fie încredințată d-lui Tiberiu Eckhardt, președintele partidului micilor agricultori, care s'a demonstrat că „și fărâșimea ar fi revizionistă”. Mica Inteligență însă, a avut grija să demaste aceste mașinațiuni ungare la momentul oportun.

Sunt indicii că nici poporul ungar nu mai poate fi amăgit mult timp. Tărășimea și tineretul s'a trezit la realitate și cer din ce în ce mai temerară reforma agrară și sufragiul universal și secret. Broșuri, conferințe și presa independentă militează pentru improprietărea muncitorilor agricoli, cari

au ajuns în toiul iernei să fie hrăniți la bucătăriile populare.

Iată motivul pentru care contele Ștefan Bethlen s'a simțit obligat să publice în „Pesti Hirlap” din 1 Aprilie 1934, următoarele asigurări:

„...Statele succesoare pretind că în Ungaria numai magnații doresc revizuirea. Este suficient să relevez că și partidul social-democrat a fost constrâns să adere la platforma revizionistă, pentru că altfel și-ar fi pierdut aderenții. Revizuirea este un deziderat al spiritului public ungar, la care nu vom renunța niciodată, în nici-o condițiune. Este pur și simplu ilariantă afirmațiunea că revizuirea ar fi cerută numai de acei magnați, cari și-au pierdut moșiile. Nu există nimeni în Ungaria, care să nu-și dea seama că reformele agrare ar putea fi retractate nici chiar în cazul când granițele actuale ar fi revizuite. Magnații unguri sunt buni patrioți și niciodată nu le-ar fi trecut prin minte o astfel de eventualitate”.

Optanții își arată colții

Ar fi inutil să polemizăm cu contele Bethlen, care ne-a dovedit cu prisosință că are o memorie defectuoasă.

Cu aceeași solemnitate a promis și țării vecine, în 1922, că va suprima în țara lui orice mișcare în contradicție cu dispozițiunile tratatelor, ceace nu l-a împiedecat să acorde înalta sa

protecțiune bandei de falsificatori de monete și tuturor asociațiilor iredentiste și revizioniste, în frunte cu „TESZ”. Ar fi cazul să știe că țărani unguri, oriunde ar locui, cunosc perfect de bine valoarea cuvântului dat de magnați în materie politică.
(Continuarea în pag. III-a).

Fraudele dela poliția din Arad, în fața tribunalului

În luna Noembrie 1933, a făcut mare valvă cazul de sustracțiune descoperit la chestura poliției și cooperativa funcționărească „Prevederea”, când — după o noapte de chef — fostul casier Dimitrie Orgovici s'a predat Parchetului, declarând că are lipsă de bani în casă.

Ce cuprinde ordonanța definitivă

Cazul a venit spre dezbateri în fața secției I-a a tribunalului Arad, fiind judecat de completul: preș. Ioan Popescu, jud. I. Herb, ministrul public fiind reprezentat de d. procuror Iancu Gutu-noiu.

D. preș. I. Popescu dă citire ordonanței definitive a judecătorului de instrucție, din care reese că fostul casier Dimitrie Orgovici a sustras, începând din anul 1927, o importantă sumă de bani, atât din cassa chesturei cât și din cea a cooperativei „Prevederea”, prejudiciind

funcționarii și gardienii poliției.

Numitul inculpat, aflat în stare de arest, a sustras suma de 599.103 lei, provenită din salariile funcționarilor pe lunile: Decembrie 1931 și Martie, Aprilie 1932, iar din cassa „Prevederii” a sustras suma de aproape două sute mii lei. Inculpatul de azi acoperă lipsurile dintr'o casă, cu banii din cealaltă și datorită acestei manopere, fraudele n'au putut fi descoperite.

Orgovici avea și un tovarăș la excrocherii, pe casierul chesturei, Carol Goron, care inscria poziții false în registre. Pentru acest lucru a fost remunerat cu suma de 60 mii lei.

Orgovici, pentru a se apăra a declarat că banii fuseseră dați ca avans chesturii de atunci, d. Romul Moga.

Dealtfel și din cuprinsul ordonanței definitive reese

că d. Moga, fără a ține seama de prevederile statulelor, a luat ca avans sume importante, blocând întregul capital disponibil al băncii.

Apărarea ridică incidente

D. dr. Gherman, avocatul inculpatului Orgovici, ridică două incidente: de incompetență instanței, intrucât în baza legii cooperatiste — cazul ar trebui judecat de către Judecătoria de Ocol, iar cel de al doilea în legătură cu „autoritatea lucrului judecat”, intrucât inculpatul Orgovici fusese instruit — în urma unui denunț anonim — pentru faptele care i se impută azi în legătură cu delapidările dela „Prevederea” — și scos din cauză prin ordonanța de urmărire din luna Martie 1933, pentru că după câteva luni să se procedeze — de către același
(Continuarea în pagina III-a).

Vremuri prerăzboinice...

Fără îndoială că trăim vremuri cari pot fi numite prerăzboinice.

Peste tot, urutul uzinelor impresionează neplăcut siorțările paciifiste, iar „Dicke Berta” își face toaleta. Își pudrează brațele, își face cuvenita și receruta manichură, iar încheeturile și tenul și-l împregnează cu cremă de bună calitate. În sertărașul mesei de toaletă, și-a depozitat energia cu care va cutropi lumea.

...italienii ridică la frontiera sârbească zid chinezesc, iar ungarul își ascute dinții în vederea răfueii pe care o clocește de aproape două decenii.

...Diplomații discută. Și cu dreptate. Au fost educați nu pentru aflarea soluțiilor practice, ci pentru interminabile și inutile discuții.

Soluția practică rămâne în sarcina urmelor care o vor ști lichida, pentru că asta le e menirea. Ele concretizează nădejile și aspirațiile vindicative ale unor oameni, cari nu se mulțumesc cu cataclismul a cărui izbucnire au determinat-o. Vreau un altul, cu riscul chiar de a dispărea ca unitate geografică. Și li se va implini dorința. Acum sau mai târziu, dar se va implini. Pentru că în mintea lor întunecată de pierderile suferite prin pacea dela Trianon, nu-și poate face măcar un locșor, gândul că acum sunt limități la adevărata lor importanță...

Avertismentul energie pe care li-a servit ministerul de externe al Cehoslovaciei, îl bagatelizează. Și răd cinic în pumni, chiar după ce Laval le-a aruncat grava acuza că sunt un neam de falsificatori. Căci nu s'au mulțumit numai cu falsificarea francilor francezi, bonurilor de impozit românești, contrabanda dela Sf. Gothard, ci prin bunăvoința lor revizionistă, teroriștii croați au pregătit la Janka Puzsta preliminarile dramei dela Marsilia, unde făptașii au ajuns cu pașapoarte false, liberate prin bunăvoința acelorasi autorități maghiare.

Justiția immanentă însă nu iartă. Ani întregi, puroiul unguresc a infectat pacea Europei. Acum a venit vremea răfueii. Deocamdată platonice. Măine, poate, armate. Și cu atât mai drastice și fără remediu. Însă binefăcătoare pentru vremurile cari le vor urma. Căci, după lichidarea tuturor socotelilor, vremuri noi se vor ivi. Vremuri cari nu vor mai fi tulburate nici de elecubrațiile revizioniste ale grofilor și

Vizitați magazia lui

Bul. Reg. Ferdinand 11. unde veți găsi cele mai frumoase lămpi și toate obiectele moderne pentru locuințele Dumneavoastră Târg mare de Crăciun.

nici de impotența constructivă a diplomaților.

Până când se va ivi ceasul acestor mult așteptate — de către unguri — răfuieli, pretindem și cerem, căci e un drept al nostru, sancționarea ticăloșilor la cari se dedau ungarul dela noi. Mai în nopțile trecute, la Oradea, câțiva cretini au murdărit placa de pe casa luptătorului Aurel Lazar. Astăzi, în preajma Crăciunului, vitrinele sunt împodobite în culori cari evidențiază drapelul unguresc. Localurile publice, sunt umplute până la deborzare cu accentele sălbatice ale esărdăș-urilor, iar presa maghiară ne injură ca la ușa cortului. Ba, cu

prilejul desbaterilor dela Geneva, au plimbat pe sub nasul nătaiei al cenzurei, vestea că Mica Înțelegere va eși din Liga Națiunilor.

Poate tot numai jicniri la adresa noastră. Autoritățile caemate a sancționa, se complac într-o imbecilă beatitudine, din care nu-i poate aduce la realitate decât o violentă reacțiune a opiniei publice, pe care nu o dorim, dar o înțelegem și o admitem. Și pentru a o preîntâmpina, e absolut necesară o operă de ecarisaj național.

...Ca să termine cu fanteziile atâtor scribi de peste hotare, culbăriți în redacțiile ungurești.

Vladimir Barbu

Distribuirea premiilor Nobel

Stockholm. — În cursul zilei de azi se va face distribuirea premiilor Nobel. Ziua de 10 Decembrie a fost aleasă pentru această ceremonie, fiind ziua aniversării morții lui Alfred Nobel.

Premiul de literatură a fost decernat lui Luigi Pirandello. Laureții pentru medicină și fiziologie sunt americanii George

Minot, William Murphy și George Whipple, ale căror lucrări pentru combaterea anemiei pernicioase au avut un răsunet mondial.

Toți acești laureați au sosit azi la Stockholm. Americanul Harold Urey, laureat al premiului de chimie, nu a putut veni în Suedia, astfel încât premiul său va fi remis ministrului american din Stockholm.

Vieța sportivă

Turul Diviziei Naționale s'a sfârșit

Odată cu desfășurarea partidelor de Duminecă, turul diviziei naționale a luat sfârșit, desemnând pe Ripensia campion de toamnă al României, la egalitate de puncte cu Chinezul, dar cu goal-average.

Foot-ball-ul timișorean a înregistrat un frumos și binemeritat succes. Cel arădan, însă... Gloria s'a clasat abea a opta, iar AMEFA în fruntea cozii. Oare AMEFA are pretenții la o situație mai bună? E prea mult și atâtă, dacă pe lângă factura jocului ce-l practică, noi adăugăm și înfrângerea suferită dela un club din divizia B, cu 7:2.

Cât timp nu-și va schimba stilul de joc și purtarea față de adversari, ea nu merită să facă parte din divizia națională, competiția echipelor de elită din România.

Glasamentul definitiv

Ripensia	11	7	2	2	30:18	16
Chinezul	11	7	2	2	36:26	16
Universit.	11	7	0	4	17:26	14
Crișana	11	6	1	4	26:24	13
România	11	5	3	2	15:12	13
Venus	11	6	0	5	27:21	12
C. A. O.	11	5	2	4	18:14	12
Gloria	11	4	2	5	19:29	10
C. F. R.	11	4	0	7	17:23	8
Juventus	11	3	2	6	14:22	8
U-Tric.	11	2	3	6	23:27	7
A.M.E.F.A.	11	1	1	9	12:27	3

In legătură cu conflictul ungaro-iugoslav

Din cauza dificultății tratativelor redactării rezoluției, care urmează să se ia în legătură cu conflictul ungaro-iugoslav, și care va fi publicată azi sau mâine, ședința consiliului Ligii, convocată pentru azi dimineață, a fost amânată pentru după amiază. Persistă părerea că Iugoslavia e decisă să prefere să-și retragă plângerea, dacă rezoluția Ligii nu va condamna cu hotărâre atitudinea Ungariei.

Tot în legătură cu această chestiune, se spune că delegația italiană se străduiește să convingă Anglia, că rezoluția consiliului să aibă un ton cruțător față de Ungaria.

Pe de altă parte, se mai anunță, că Iugoslavia ar fi fost provocată de o anumită parte interesată, să extindă plângerea ei și asupra Italiei, ceea ce ar contribui și mai mult la agravarea situației.

Presa pariziană privește cu

ingrijorare situația dela Geneva.

„Echo de Paris” spune, că d. Laval, care vrea să realizeze o apropiere între Franța și Italia, în convorbirea avută cu d. Aloisi, a sperat să obțină dela d. Mussolini o declarație în ce privește menținerea integrității Iugoslaviei, dar se pare că nu s'a putut ajunge încă la acest rezultat.

Prăpastia dintre Mica Înțelegere și Ungaria e mai adâncă de cât ori când, iar Franța nu poate sta de partea Italiei, atâta timp cât aceasta nu va căuta să facă pe Ungaria să renunțe la tendințele ei revizioniste.

ABONAMENTE :

Lei 500 pe an, 275 pe 6 luni, 150 pe 3 luni.

Pentru bănci, cafenele, industrii, toate instituțiile particulare și administrațiile publice: lei 1500 anual

Conferințele d-lui prof. univ. O. Ghibu în Banat

D. prof. univ. O. Ghibu, care a ținut recent, la Arad, o conferință asupra subiectului: „Politica religioasă a României întregite”, și-a repetat această conferință zilele trecute la liceul „Traian Doda” din Caransebeș. Aceiași conferință, distinsul profesor universitar și luptător al emancipării noastre de sub unele influențe viclene și nefaste, o va repeta și în alte localități din Banat.

Ungaria este complet demascată

„Nu mai este atât de important care va fi formula rezoluției pe care o va vota consiliul Ungaria este astăzi complet demascată. Chiar protectorii acestei țări, față de situația evidentă, sunt foarte prudenți în apărarea lor”.

Informațiuni

N'ați citit încă revista bănațeană „FRUNCEA”?

Grăbiți-vă s'o cumpărați dela oricare chioșc de ziare. Pentru 5 lei aveți toate actualitățile săptămânii, reproduceri zincografice după operele celor mai buni artiști bănațeni și un variat material distractiv și de comentare a celor petrecute în cursul săptămânii.

Sf. Sofia muzeu de antichități

ISTAMBUL. — Renunțata moschee Sf. Sofia a fost azi închisă de autorități. Moscheea va fi transformată într-un muzeu de antichități și redeschisă ca atare peste câteva săptămâni.

Primăria Municipiului Oradea.

Nr. 37774/1934.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 10 Ianuarie 1935, la orele 12 a. m. se va ține la Uzina de apeduct și canalizare a Municipiului Oradea, licitația a doua, cu oferte închise, pentru procurarea a 1.674 buc. apometri, de diferite calibre, necesare numitei uzine.

Concurenții, odată cu prezentarea ofertei trebuie să depună o garanție de 5%, calculată asupra sumei din ofertă, în numerar sau în efecte garantate de Stat.

Licitatia publică se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88—110 din L. C. P. Regulament O. C. L. și normele generale publicate în Monitorul Oficial nr. 127 din 1931.

Caetul de sarcini se poate obține la direcțiunea Uzinei de apeduct și canalizare (Str. Alexandri nr. 3).

Oradea, la 7 Decembrie 1934.

Președintele comisiei interimare

(ss) Dr. Bleda

Director

(ss) Ing. Szenes Anton.

Cinematograf

CENTRAL

Programul de azi:

Mizerabilii

(Partea I.)

După romanul lui Victor Hugo

HARRY BAUR

Reprezentările

la orele 4, 6 $\frac{1}{2}$, și 9.

Prețuri normale.

SELECT

(Crucea Roșie)

Programul de azi!

Repriză!

Ultimul meu

AMOR

José Mojica

Reprezentările

la orele 5, 7.15 și 9.15 seara

Taxele de intrare:

Lei 8, 10, 15 și 20, inclusiv timbrul aviației.

CORSO

Programul de azi:

La orele 3, 5, 7 $\frac{1}{2}$, 9 $\frac{1}{2}$.

Mizerabilii

(Partea I-a.)

După romanul lui Victor Hugo

HARRY BAUR

Membrii „Consum”-ului au avantajul de a plăti în rate

URANIA

Programul de azi:

la orele 5, 7 $\frac{1}{2}$, și 9 $\frac{1}{2}$.

Cleopatra

cu

Claudette Colbert

In regia lui Cecil B. de Mille

ELISABETA

(Crucea Roșie)

Programul de azi!

Cuibul vulturilor

GEORG O'BRIEN

Mauren

O'Sullivan

Inceputul 5, 7 $\frac{1}{2}$, și 9'

Dumineca dela ora

Matineu Dumineca la

Încă un șantaj ungiuresc

(Urmare din pag. 1-a).

Optanții nu se astâmpără. Făcând abstracție de presiunea exercitată asupra guvernului, care va paraliza orice inițiativă sănătoasă atât timp cât nu se va schimba regimul însăși, ei nu se sfîșesc a recurge la insulte grosolane la adresa înalților demnitari ai Societății Națiunilor, spre a-și satisface pofta de a-i provoca cu orice preț.

Din dovezile multiple care ne stau la dispoziție, iată un memoriu adresat de odiosul Nandor Urmanczy secretariatului Societății Națiunilor la 10 August 1933:

Onor

Secretariatul Societății Națiunilor

GENEVA

„Tribunalul mixt de arbitraj ungaro-român, prin sentința No. 2621/1933 anexată în copie, mi-a judecat o despăgubire de 932,851 coroane-aur pentru moșia mea expropriată de statul valah, înglobând și dobânzile scadente până la 1 Ianuarie 1933. La plata acestei sume a fost obligat Fondul Agrar, cu sediul la Basel, înființat în baza convențiilor dela Haga și Paris.

Când Fondul Agrar va fi în stare să-și emită obligațiunile, distribuindu-le printre optanți, eu voi primi numai 1/5-a parte din suma adjudecată, pentru că sumele ce mi s'au hotărît în procesele optanților, sunt de cinci ori mai mari, decât însuși Fondul Agrar. Valoarea de circulație a obligațiunilor va fi de 40 la sută, deci eu din suma de 932.851 coroane-aur ce mi s'au acordat, în realitate, voi lua abea 8 la sută.

Faptul că am fost depozitat în acest hal se datorește în primul rând Societății Națiunilor.

Atunci când statul valah și-a retras delegatul din tribunalul mixt de arbitraj spre a trăgăni procesul și a scăpa de obligațiunea de plată, Societatea Națiunilor nu și-a făcut datoria. Dorind să menajeze pe valahi a împiedecat completarea tribunalului, iar guvernul ungar a fost mult mai slab și timid decât s'o constrângă să-și facă datoria.

Spun tare că sunt victima Societății Națiunilor și-i cer daune-interese. Dacă cineva își pierde averea în războiu, este de înțeles, dar este o adevărată hoție ca să fie distrusă averea particularilor în timp de pace, în lupta politică a bărbaților de stat, cari caută să se înșele în mod reciproc.

Nu am protestat în 1916, când valahii ocupanți mi-au distrus casa, pentru că era războiu. Am fost și suntem inamic. Este un procedeu mârșav să mi se ia averea cu asistența Societății Națiunilor.

Protestez cu ultima energie contra acestui procedeu mârșav și pretind ca criminala Societate a Națiunilor să-mi acorde sprijinul său. Chiar dacă nu ar fi vinovată, tot ar fi obligată să se schie și să repare neapătațiile.

Pretind ca Societatea Națiunilor să-mi plătească sau să facă să mi se plătească cele 932,851 coroane-aur ce mi s'au adjudecat. In caz contrariu, să fie blestemat fiecare membru al Societății Națiunilor, care a contribuit la distrugerea mea.

Budapesta, 10 August 1933.

(ss) Urmanczy Nandor

Ne putem imagina surpriza secretarului general al Societății Națiunilor văzând această plângere lipsită de bun simț și de cele mai elementare reguli de politeț. Numai un magnat ungar a putut redacta și adresa unui institut internațional o astfel de scrisoare în secolul al XX-lea.

Când toată lumea depune sforțări să calmeze spiritele, d. Urmanczy a găsit cu cale să insulte instituțiunea și întâiul său demnitar, pentru că se considera lezat în interesele sale personale. Ca și cum Societatea Națiunilor și secretarul său ar fi vinovați că marele stat major german a introdus microbul comunist în organismul șubred al Rusiei țariste, spre a răpune adversarul, care, prin numărul imens al locuitorilor săi, chiar învins, constituia încă suficient pericol pentru planurile imperialiste. Ca și cum Societatea Națiunilor și secretarul său ar fi vinovați că mișcarea comunistă s'a răspândit și dacă România nu ar fi făcut reforma agrară în 1919, desigur că d. Urmanczy de mult ar fi ispășit crima odioasă dela Belș, în fața tribunalului cersesc. Un demont, însă, ca d-sa nu este în stare să înțeleagă adevărurile simple, doar s'a deprins să privească toate din perspectiva mileniiilor.

Această scrisoare ne demonstrează încă odată: patriotismul magnaților unguri de care a vorbit contele Bethlen și adevăratul mobil al campaniei revizioniste.

Atâta timp, cât „elita spirituală” a Ungariei se recrutează din scandalagii de talia unui Urmanczy, nu suntem îngrijorați de viitorul neamului românesc. Atâta timp cât „Pesti Hirlap”, faimosul monitor al revizionismului, este condus și redactat de astfel de genii, să ni se permită ca să nu-l luăm serios în seamă.

Nu este departe vremea când poporul ungiuresc se va sătura de acest brigantism și poate că atunci Urmanczy va fi fericit ca România să-i acorde ospitalitatea sa.

Până atunci sfătuim pe generalul Gombos, să-l trimeată la Societatea Națiunilor, ca delegat al Ungariei.

Dacă d. Tiberiu Eckhardt a putut obține această înaltă demnitate, drept recompensă pentru bătaia sângeroasă pe care a organizat-o la ultimele alegeri parțiale, la Mezocsát, de ce nu i-ar putea lua locul Urmanczy, care s'a distins ca un excelent cărbunar și a introdus limbajul porcarilor, de pustă ungară, în diplomație?

Alexandru Olteanu

Fraudele dela poliția din Arad, în fața tribunalului

(Urmare din pag. 1-a).

cabinet de instrucție — la instruirea din nou a afacerii, fără însă a interveni vr'un fapt nou. In consecință, d. dr. Gherman cere ca tribunalul să-i judece clientul numai pentru crima de sustracțiune săvârșită în dauna chesturei de poliție, desesizându-se de-a judeca și delapidările dela cooperativă.

Tribunalul se retrage pen-

tru a delibera, apoi respinge ambele incidente. Primul, pentru că judecătorul de instrucție a fost sesizat în mod expres de către Oficiul Național de cooperatie, așa cum prevede legea, iar pe cel de al doilea, pentru că judele instructor este autorizat de lege de-a proceda la instruirea din nou a unei cauze mai vechi.

vederea”. In Noembrie 1933 a aflat că e reținut la parchet, după un chef. S'au făcut, apoi, cercetări și s'a constatat că lipsesc bani. Recunoaște că a luat dela „Prevederea” suma de 120 mii lei, pe care, însă, a restituit-o în primele zile din timpul anchetării lui Orgovici. Răspunde hotărât nu, la toate întrebările ce i se pun, dacă din ordinul d-sale s'au luat bani dela caseria poliției și precizează că lui Orgovici i s'au făcut mai multe denunțuri, cari au avut drept urmări câte o anchetă.

La ora când închidem ediția, procesul continuă.

Depoziția lui Orgovici

Se procedează la interogarea acuzatului Orgovici.

La întrebările ce i se pun Orgovici spune că a dat banii din casa poliției, în urma ordinelor ce le-a primit dela d. chestor Romul Moga. Acesta i-a întrebuințat pentru cheltuielile necesare întreținerii chesturei și a unui automobil, care nu era aprobat de minister. A făcut toate acestea pentru că a avut convingerea că nu e el responsabil, ci chestorul și bănuia că banii sunt cheltuiți ilegal.

I se citește diferite procese verbale de expertiză, din cari reiese ce sume a sustras din cassa poliției și a cooperativei „Prevederea”.

Expertizele au fost făcute la chestura poliției de d. Gh. Moldovan, director în ministrul de interne și de d. inspector Calmuc la „Prevederea”. Din ele se constată că acuzatul nu poate da nici o justificare sumei de 132.136 lei. Orgovici citește o listă de cei ce au luat bani, numărând pe Carol Goron cu 60 mii lei, comisar Const. Drăghici 23 mii lei, diurna comisarului Văleanu 12.500, chitanțe dela personalul chesturii 20 mii lei, etc. cari adunate fac cam 187 mii lei. Rezultă, deci, că el scoate statul dator cu suma de 50 mii lei.

D. președinte citește o declarație a lui Orgovici, către parchet, în care el cere să fie arestat din cauza lipsurilor de bani ce le are, provenite din prea marile acțiuni asupra lefilor, date funcționarilor.

Acuzatul spune că a făcut-o de frica urmărilor și nu recunoaște că a operat în registre de două ori aceleași chitanțe.

Ce declară Goron

E introdus al doilea acuzat, Carol Goron. Acesta declară că se simte nevinovat. El n'a făcut listele de salariu și borderourile ci Orgovici. Pentru ca să se poată dovedi acest lucru cere o expertiză grafologică. Deasemeni la „Prevederea” tot după hârtiile semnate de Orgovici a lucrat. Bani cari i-a luat erau avans din leafă și i-a restituit.

Orgovici neagă acest lucru. Mai departe, Goron precizează că a achitat banii în natură, dându-i lui Orgovici o mașină de clocit, socotind-o 6 mii lei, o „mamă artificială” în valoare de 2000 lei, ouă de clocit pentru 6000 lei și bani.

In sală se produce ilaritate.

Audierea martorilor

Primul martor audiat e d.

Rezultatul chetei naționale în Germania

Ziua solidarității naționale a însemnat un succes deplin în toată Germania, în deosebi de impresionant în Berlin. Străinii au putut vedea din balcoanele marilor hoteluri numeroși trecători printre cari miniștrii Reichului și secretarii de Stat, cari, fără a fi urmați de poliție, făceau cheta. Publicul își depunea obolul, care mergea dela câțiva pfenigi până la cecuri însemnate.

Afluența ajunsese atât de mare încât, la un moment dat, poliția și milițienii hitleriști au fost nevoiți să intervie spre a reglementa circulația celor cari se imbulzeau în jurul d-lor Goebbels și Goering, spre a subscrie pentru ajutorul de iarnă. Casele se umpleau atât de repede încât nu era timp suficient spre a le schimba. Astfel d-na Goebbels, a trebuit să primească ofrandele în cas-

chetele milițienilor din jurul ei.

Strângerea de fonduri a urmat apoi în restaurante, cafenele și cinematografe.

D. Goebbels a făcut Fuhrerului un raport asupra chetei, arătând că ziua „solidarității naționale” a trecut fără nici un incident în toată Germania și că afluența a fost mai mare decât la toate chetele din trecut. După rezultatele provizorii, produsul total a fost de 3½ milioane mărci în toată Germania, din care 225.000 mărci numai în Berlin. Sumele strânse de d-nii Goebbels și Goering trec de 12.000 mărci. Colecta făcută la bursă de d. Schacht a trecut de 33.000 mărci.

Marii cerealiști au scris, în afară de aceasta, trei mii kilograme de făină și de legume uscate.

O internațională național-socialistă

Abia eri s'a publicat știrea, că zilele trecute a avut loc prima conferință internațională a național-socialiștilor. Conferința a fost secretă. Nici reprezentanții presei străine, nici ai celei germane n'au fost admisi la această conferință, care a avut ca scop principal să încerce a înființa o internațională național-socialistă.

La conferință au participat delegații a 25 de state. Preșe-

dintele Keller a declarat că s'a căutat a se crea o comunitate a activității internaționale a partizanilor național-socialismului din diferite țări. Nici o decizie concretă n'a fost însă luată și nu s'a putut ajunge la unificarea acțiunii naționaliștilor din diferite țări. Ideia lansată, — a adăugat d. Keller, — va fi activată pentru reușita de viitor.

„Stalin, — nu Kirov trebuia asasinat

Nicolaev asasinul lui Kirov a declarat că plănuse nu asasinarea lui Kirov, ci a lui Stalin și că a pătruns în palatul sovietului din Leningrad cu convingerea, ca în ziua aceasta va sosi Stalin însuși pentru consfătuire cu Kirov. Informațiile lui Nicolaev n'au fost însă exacte. La ceasul fixat a venit în palatul Sovietului din Leningrad numai Kirov. Desperat și știind că pătrunderea lui în cabinetul de lucru al lui Kirov va aduce în orice caz o pedeapsă capitală, Nicolaev a descărcat revolverul său asupra lui Kirov.

Misiunea S. N.

In cercurile Micei Înțelegeri și ale Franței se arată, că Liga Națiunilor are acum o dublă misiune: de a liniști Jugoslavia printr'o condamnare netă a complotului dela Marsilia și de a stabili asigurări pentru viitor, între altele, printr'o atitudine lămurită și hotărâtă contra tendințelor revizioniste ale Ungariei, care au creat o atmosferă favorabilă săvârșirii acestui atentat.

Folosiți bateriile „Galvani”

Șălării, cravate

și toate articole de modă, cu cele mai reduse prețuri la

Dumitru Manea

vis-a-vis de Prefectura Arad

Ancheta dela dir. reg. P. T. T. din Timișoara

Ancheta dela dir. reg. P. T. T. din Timișoara, în legătură cu anarhia dela această instituție, denunțată de noi, a început săptămâna trecută.

Ancheta s'a făcut de către d. inspector P. T. T. Const. Petrescu, care a ascultat o parte din funcționarii în subordine dela dir. reg. din Timișoara, urmând ca restul ascultărilor să se facă săptămâna viitoare.

În cursul anchetei s'a putut constata că o parte dintre funcționari au fost intimidați ca să spună cât mai puțin din ceea ce știu, o altă

parte însă a divulgat fără nici o reticență halul de favoritism, de dezordine și de anarhie care a domnit sub d. Golumbovici și complicitii săi.

Chesitunea aparatului de radio

Separat de ancheta d-lui insp. Const. Petrescu, a fost în anchetă la Timișoara și d. director Gelles, care a avut misiunea să cerceteze cele petrecute cu faimosul aparat de radio-emisiune, pe care l-au confiscat organele militare din locuința d-lui Golumbovici.

Cum și-a procurat poliția ungară planul portului Marsilia

Belgrad. — „Politika” anunță că cercetările făcute de judecătorul de instrucție care anchetează pe teroristul Vinko Pavlovici, arestat acum câteva zile în Franța, au dat rezultate senzaționale. Pavlovici a mărturisit că cu 25 zile înainte de atentatul din Marsilia, un inspector de poliție ungar, Iskola Erdeli, a venit la el și i-a oferit

14.000 franci francezi pentru un plan al portului Marsilia și al străzilor din apropierea portului. Pavlovici, după ce a primit din partea lui Percetz, dela Janka Puszt, ordinul de a se conforma instrucțiunilor inspectorului de poliție ungar, a acceptat oferta și a trimis pe adresa altui polițist, Laslo Tot, la Budapesta, planul cerut.

Slăbiciunea Franței

Intr'un discurs rostit la Valenciennes, d. Franklin Bouillon, deputat al partidului radical independent, a declarat că „orbirea și slăbiciunea Franței ar face războiul inevitabil și apropiat”.

Oratorul a adăugat: „În fața

spiritului de revanșă, pe care ura l-a totârâtat într'un chip de necrezut, salvarea Franței nu este decât în curajul, limpezimea de vederi și unirea tuturor forțelor naționale ale țării. Numai astfel războiul va putea fi înlăturat”.

Gata...?...

Eri am scris despre soluția pe care Franța a găsit-o pentru rezolvarea diferendului jugoslavo-maghiar. Aflăm astăzi că această soluție a și fost unanim primită de Liga Națiunilor îndeplinindu-se astfel și cea mai grea condiție impusă de statute.

Dăm aci dar încă odată cele trei puncte, pentru cei ce nu le mai țin minte:

a) *Condamnarea terorismului, în general și abolirea lui totală prin măsuri represive.*

b) *Respectarea art. 10 din statutele Ligii Națiunilor care prevede respectarea integrității și independenței teritoriilor precum și a integrității politice între statele componente ale Ligii.*

c) *Indrumarea Ungariei de a porni o nouă anchetă, pe teritoriul său, în chestiunea atentatului dela Marsilia, care să se termine cu pedepsirea, fără cruțare, a tuturor vinovaților.*

Cum s'a întâmplat

D-nii Laval și Beneș au avut o lungă discuție eri înainte de masă, în care i s'a expus pe larg soluția găsită de Franța pentru rezolvarea rapidă și cu asentiment unanim a chestiunii jugoslavo-ungarești. Cei doi au vorbit apoi cu d. Aloisi, Jeftici și Titulescu. Aceștia toți au aprobat acea soluție.

Doar delegatul Ungariei a găsit nelalocul ei cererea unei noi anchete. (Desigur, pentru că știe cine sunt vinovații, dar îi vine greu să-i pedepsească n. r.). Și a cerut

deci ca să i se dea timp să întrebe pe cei de-acasă ce-i de făcut. I s'a dat. Dar văzând că răspunsul guvernului maghiar nu vine nici până la ora 11 seara d. Voscozelos a deschis ședința, acordând cuvânt d-lui Titulescu.

Ce-a spus d. Titulescu

D. N. Titulescu ministrul de externe al României își începe discursul arătând de ce România ia partea Jugoslaviei.

Apoi continuă astfel: cu ocazia discursului primului delegat maghiar mi-am adus aminte de procesul optanților desbătut tot în fața acestui for, când adversarul meu era baronul Apponyi.

Atunci discuția a decurs pe o linie foarte înaltă și curtoază a predominat până la sfârșit.

...Abia acum imi dau seama ce-a pierdut Ungaria odată cu moartea lui Apponyi.

(Adică: domnule Eckhardt, tare bădăran mai știi d-ta discuta. Departe ești de înaintași!).

Mai departe, d. Titulescu spune că s'a așteptat la alt procedeu din partea delegatului Ungariei, la alt răspuns. Ar fi trebuit ca acesta să se ofere singur să colaboreze la îndreptarea eventualelor greșeli din memoriul jugoslav, iar mai înainte, la lămurirea cazului. Dar d. Eckhardt a răspuns provocător și a voit să prindă ocazia pentru a-și plasa iar doleanțele politice.

Nu e întrebare cine s'a o-

Liceul piariștilor din Timișoara se va numi în viitor liceul „Ioan Corvinul”

— Sfinții maghiari de pe clădirea liceului piarist vor fi dați în Sfârșit jos —

Primăria municipiului Timișoara, câștigând procesul pentru dobândirea complexului de imobile al ordinului piarist din Timișoara, a făcut la ministerul instrucțiunii pașii necesari ca acest departament să ia în primire liceul piarist, evacuând acest ordin de acolo.

Separat la propunerea primăriei, ministerul se găsește în fața unei sugestii foarte la locul ei, anume să se admită ca patron al viitorului liceu românesc, care va funcționa în locul actualului liceu piarist, fostul ban al Timișorii, „Ioan Corvinul”, care, după cum se știe, este de origine românească, și pe care deci noi românii îl revendicăm pentru noi, indiferent de faptul că împrejurările au

făcut ca faptele lui să se integreze în istoria poporului maghiar. Acest caz în istoria maghiară nu este de altfel izolat, fiindcă Matei Corvinul, cel mai drept și înțelept rege al Ungariei, este fiul lui Ioan Corvinul, deci tot un român. Așa se și explică faptul că la Cluj a rămas și astăzi, în piața principală a orașului, statuia echeștră a lui Matei Corvinul.

Sugestia de a se numi în viitor fostul liceu al piariștilor liceul „Ioan Corvinul”, s'a făcut d-lui ministru dr. C. Angheliescu. Nu ne îndoim că d-sa se va lăsa convins și va eterniza pe veci în memoria românilor transilvăneni numele unei figuri, care, prin descendența sa, este

scumpă tuturor acestor români.

Statuile maghiare de pe liceul piarist

Ni s'a sugerat să întrebăm primăria municipiului Timișoara până când înțelege să mai tolereze pe clădirea liceului piariștilor statuile sfinților Ștefan, a sfinților Ladislau, a sfinților Emeric și a sfinței Elisabeta, regina Ungariei.

Întrebarea aceasta n'ar avea însă nici un rost, pentru că, după cât știm, primăria Timișoara a fost sesizată și în mod oficial asupra acestei chestiuni, iar d. dr. V. Cimponeanu, jurisconsultul municipiului, a fost însărcinat să refereze asupra ei.

N'ar fi exclus ca încă la apariția în ziar a rândurilor de mai sus, sfinții maghiari să nu mai fie pe locul pe care toleranța noastră excesivă n'a voit să-i observe timp de 16 ani.

Jos cu ei!

Anchetele „Ecolui”

Tot în chestia cinematografelelor comunale

„Ecolui”, ca unul dintre puținele ziare dela această graniță care-și cunosc misiunea, a dat alarma în afacerea cu cinematografele comunale, determinând comisia interimară să pârceadă

la soluționarea chestiunii, cu un ceas mai de vreme.

o scurtă recapitulare

Discuând chestiunea, pentru a pătrunde în miezul ei, am arătat pe rând greșelile comise de funcționarul comunal Ștefanuț, ajuns deodată în fruntea unei întreprinderi comerciale, în care se investise un capital enorm și care aparține cetățenilor acestei urbe.

Tocmai pentru că întreprinderea aceasta are prea mulți stăpâni și dintre aceștia prea puțini se interesează de soarta ei, ținem să recapitulăm azi ceea ce am scris în decurs de o săptămână, cu privire la întreprinderea cinematografelelor, devenită parazită, datorită nepriceperii și indolenței „directorului” ei, d. Ștefanuț, pentru că să rămână stabilit că primul vinovat este acest funcționar comunal și pe lângă el mai sunt aceia cari-au dat-o spre conducere și l-au susținut în funcțiunea de „director” al cinematografelelor comunale.

D. Ștefanuț s'a dovedit a fi un funcționar incapabil și indolent. Datorită acestui fapt, cinematograful „Urania” a putut programa cele mai bune filme din producția caselor americane „Metro-Goldwyn-Meyer” și „Paramount” cu cari, înainte vreme, cinematografele primăriei erau în legătură de afaceri.

A încheiat o tovărășie cu cinematograful „Corso”, de pe urma căreia primăria are numai de pierdut.

A făcut o seamă de cheltuieli inutile plătind mai scump decât trebuia inseratele publicate în zărele ungurești, pentru că acestea să falsifice realitatea în ceea ce privește mersul „afacerilor”.

A prejudiciat secția autobuselor comunale, din banii căreia s'au acoperit deficiturile cinematografelelor.

Datorită d-lui Ștefanuț, secția cinematografelelor a înregistrat un deficit de aproape șase milioane lei, fără a

mai socoti capitalul investit și dobânzile după acest capital (instalațiile în curând nu vor putea fi valorificate decât ca „fer vechiu”).

Și acum: sancțiunile

Aceasta fiind situația creată secției cinematografelelor de nepriceperea în afaceri a d-lui Ștefanuț, comisia interimară trebuie să soluționeze în grabă chestiunea: funcționarul Ștefanuț să fie îndepărtat dela conducerea cinematografelelor, iar acestea să fie concesionate sau vândute.

Dacă comisiunea de trei, instituită Sâmbătă lucrează în această direcție, atunci își are rostul, dar dacă se caută cumva „salvarea prestigiului” întreprinderii condusă de d. Ștefanuț, aceasta echivalează cu sfidarea intereselor cetățenilor și urmează a fi sesizat Ministerul de Interne.

De va fi nevoie, vom face și acest lucru.

P. S. În ultimul moment aflăm o drăgălășenie de-a d-lui „băró”-„director”.

Dela prevederea cinematografelelor cu aparate sonore câteva pianine și alte instrumente muzicale stă neîntrebuințate, ca să le umplă praful și să se doagească.

Câteva dintre acestea cum și niște partituri grămada de-acolo au fost cumpurate frumos de orchestra poliției care s'a luptat cu furturi grele. Dar ce credeți c'a răspuns d. „băró”-„director” în raportul său către comisia interimară municipală?

Că... ar trebui inventariate întâi și... etc. Și domnul „băró” nu are timp — cu atât mai mult — interviewuri secrete acordate minoritarilor!... — să se deranjeze.

Dar cine are timp să se ocupe cu toate faptele acestui domn „băró”-„director”?